

найрозповсюдженіших бур'янів – расторопші. Медицина набула статусу науки в сучасному розумінні цього слова у Давній Греції (Еллада). Найпершими лікарями, відомими в історії медицини, були філософи Алкмеон (кінець VI – початок Vст. До н.е.) та Емпедокл (приблизно 450 – 430 роки до н.е.). Перший був учнем Піфагора, другий – сучасником Гіппократа. Медицина в Давній Греції вважалася високим мистецтвом. За висловом греків – «це був гарний лікар, подібний богам». Такою залишається медицина і сьогодні – наукою, практикою, мистецтвом.

Література

1. Сагач Г.М. Золотослів/Г.М. Сагач. –К.:Райдуга, 1993. – 368с.
2. Кононенко О.І. Рідне слово/О.І. Кононенко. – К.:Богдана, 2001. – 303с.
3. Целье Авл. Корнелий О медицине/Целье Авл. Корнелий. – М.,1959. – 542с.
4. Гиппократ. Сочинения/Гиппократ. – М. – Л.:Медгиз, 1944. – Т. II (пер. с греч. В.И. Руднева, комментарии В.П. Карпова). – 617с.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Червонецький В.В.

СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

С. С. Рашидова

Стаття розкриває основні шляхи до патріотичного виховання у сучасній педагогіці.

Статья раскрывает основные пути патриотического воспитания в современной педагогике

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Питання виховання молоді як законослухняних громадян держави в душі любові та відданості Батьківщині завжди стояли в центрі уваги вчених. З давніх давен великі філософи, педагоги приділяли цій проблемі значну увагу. Відомо, що виховний процес тісно пов'язаний зі станом суспільства, він спирається на реальність, умови, у яких живуть суспільство й конкретна

дитина. Отже, з урахуванням змін, що відбуваються у сучасному суспільстві, необхідним є визначення особливостей патріотизму та патріотичного виховання на даному етапі розвитку суспільства, яке б сприяло як патріотичному вихованню, так і духовному розвитку сучасної молоді взагалі.

Система патріотичного виховання учнів передбачає формування та розвиток духовності молоді, соціально значущих цінностей, громадянськості й патріотизму в процесі виховання й навчання; масову патріотичну роботу; спільну діяльність із засобами масової інформації з висвітлення проблем патріотичного виховання. І навпаки, система духовного виховання включає виховання почуття патріотизму, формування цінностей громадянського суспільства тощо.

У зв'язку з цим вчителі-практики, вчені, громадськість усе більше й більше усвідомлюють необхідність більш активного насичення навчально-виховного процесу освітніх установ всіх типів і видів культурними компонентами, оскільки саме вони впливають на емоційно-чуттєву сферу і створюють умови для духовного становлення молоді.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

У сучасній вітчизняній педагогічній науці багатогранні аспекти патріотичного виховання розробляють І. Бех, Ю. Завалевський, П. Ігнатенко, О. Сухомлинська, К. Чорна та інші. За останні роки окремі аспекти цієї проблеми досліджувалися в дисертаційних роботах В. Ковалю, О. Красовської, П. Оніщука, І. Охріменка, Р. Петронговського та ін.

Педагоги минулого і сучасності звертали увагу на необхідність використання надбань народної культури у процесі виховання (Г. Ващенко, М. Костриця, С. Русова, О. Смоляк, М. Стельмахович, В. Сухомлинський, Є. Сявавко, К. Ушинський та ін.). Виховні можливості різних видів народної культури вивчали сучасні педагоги-дослідники О. Алексійчук, Г. Карась, Ю. Ледняк, Г. Майборода, Ю. Мандрик, В. Стрельчук, І. Таран, Т. Турсунов, Т. Чернігівець та ін.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Метою даної статті є визначення особливостей патріотичного виховання в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів

Близькою до нашої є думка педагога Г. К. Селевка про те, що школа як центр живої культури покликана забезпечити соціальну і духовну зрілість підростаючих поколінь. Вирішити це завдання можливо тільки при

культуротворному характері шкільної освіти, в якому повинні бути цілісно й гармонійно представлені цінності духовної і матеріальної культури, основи наук і головні сфери мистецтва, ремесла, економічна культура й культура праці, культура родинних відносин і т. д. [3, 108].

Вітчизняні дослідники сьогодення відстоюють народознавчі основи виховання патріотизму. Формування патріотичної особистості засобами народознавства, як зазначає О. І. Тищенко, включає в себе взаємозв'язану діяльність вчителів і учнів у розвитку моральних почуттів і рис поведінки, а саме: любов до Батьківщини, відданість їй, активну працю на благо Вітчизни, примноження трудових традицій, звичаїв народу, бережне ставлення до історичних пам'яток, традицій, звичаїв рідної України, прагнення до зміцнення честі та гідності своєї держави, прив'язаність і любов до рідного краю, хоробрість, мужність, готовність захищати Батьківщину. Справжня людина успішно формується в активній практичній діяльності, яка поліпшує умови життя в рідній місцевості, підвищує матеріальний і духовний рівень народу. Провідне значення мають активність школяра, його бажання вдосконалити себе, єдність слова і діла, поглядів і вчинків, моралі і поведінки [4, 64].

Розглядаючи патріотизм як основний принцип етики громадянськості, О.В. Беляєва визначає патріотизм як «глибоко особистісне, зацікавлене ставлення до Вітчизни, Батьківщини» [2, 97]. Розмірковуючи про Батьківщину, вчена підкреслює, що, з одного боку, вона дається людині з народження, її не обирають, але ж з іншого, Батьківщина – не стільки об'єкт у просторі та часі, скільки предмет зацікавленості – моя країна. Це цінність, яка утворюється в результаті засвоєння і присвоєння людиною соціально-культурної даності. Виходячи з цього, О.В. Беляєва визначає: «Батьківщина – це духовна реальність, яка відкривається тому, хто зацікавлено до неї ставиться» [2, 97].

Слушною є думка вченої про те, що образ Батьківщини та ставлення до неї можуть складатися по-різному, тому у людей, які живуть поряд, Батьківщина може бути різною, різна «своя країна» (як це, на нашу думку, розуміють мешканці Сходу і Заходу України).

Сучасні зміни диктують необхідність формувати особистості, органічно адаптованої до життя у світі багатоманітних зв'язків. Тому важливо навчити молодь співжиттю з іншими людьми і суспільними структурами, виробляти вміння регулювати різні психологічні, соціальні, політичні зв'язки, дотримуватися вимог плюралізму думок, культури

спілкування, виховувати толерантність. Світоглядними принципами особистості мають бути: «єдність у розмаїтті» та «домовленість замість протиставлення» [1, 28].

Отже, особливістю патріотичного виховання в сучасних умовах є зростаюче значення регіонального і місцевого компонентів. У змісті регіональних і місцевих програм відбивається специфіка патріотичного виховання в родині, школі, організаціях і суспільних об'єднаннях даної місцевості.

У зв'язку з цим серед ефективних шляхів організації патріотичного виховання у школі важливу роль може відігравати краєзнавство. Звертання до явищ культури, використання інформації, витягнутої при знайомстві з пам'ятниками матеріальної та духовної культури, активна творча діяльність мають великий вплив на духовний розвиток, на формування патріотичної свідомості старшокласників та їхнє світосприйняття.

Загальновідомо, що інтерес до того, що ближче всього – основа інтересу до всього іншого, шлях до розуміння цього іншого. Таким чином, краєзнавство стає методом пізнання і виховання, «глибоко особистісним, зацікавленим ставленням до Вітчизни, Батьківщини» – вихованням патріотизму культурою регіону, його традиціями.

Визначаючи патріотичне виховання як організований культуротворчий процес взаємодії вихователів і вихованців, спрямований на розвиток патріотичних почуттів, формування патріотичних переконань і стійких норм патріотичного поведіння (на культурно-художніх традиціях Донбасу), ми вважаємо, що такий процес не може не впливати на духовний розвиток сучасної молоді. Адже патріотизм – це сфера чуттєвого, тому задля пробудження патріотичних почуттів необхідний системний підхід та спеціальний цілеспрямований вплив на цю чуттєву сферу (наприклад, як пропонуємо ми, через культурно-художні традиції).

Поведінка особистості переважно зумовлена не ззовні, а зсередини, з глибин її душі. Тому турбота про мораль, патріотичність молоді повинна бути важливим чинником не тільки національного, громадянського виховання в системі державних та громадських інститутів, але, і перш за все, духовного виховання, бо бездуховні, аморальні люди не можуть творити добро людям, не можуть бути справжніми патріотами. Адже «патріотизм – любов до батьківщини, відданість їй, прагнення служити її інтересам, відчуття взаємопов'язаності власної долі з долею батьківщини» [1, 22].

З одного боку, особистість у своєму культурному розвитку спроможна

досягти висот цієї моральної цінності. А з іншого – творить буденне, що складається з виконання особистістю накладених на себе зобов'язань, які є складовими патріотизму, об'єктивно корисні суспільству, державі й самій особистості.

Висновки та перспективи подальшого розвитку у даному напрямку

Таким чином, ми з'ясували, що:

по-перше, патріотичне виховання сучасної молоді потребує нового змісту і форм;

по-друге, змісту патріотичного виховання слід надати культуротворного характеру;

по-третє, вітчизняні дослідники сьогодення відстоюють народознавчі основи виховання патріотизму, і практика сучасних шкіл це доводить;

по-четверте, особливістю патріотичного виховання в сучасних умовах є зростаюче значення регіонального і місцевого компонентів, краєзнавство.

Саме молодь є найбільш чутливою до новітніх тенденцій розвитку суспільства, найбільш чутлива до болючих проблем сьогодення, найбільш адекватно здатна відобразити ці проблеми у духовній творчості. Тому так багато значить для становлення нації і держави розвиток духовного потенціалу молоді, її патріотичного виховання. Таким чином, мета патріотичного виховання сьогоденніх старшокласників – сформувати усвідомлену любов до батьківщини, усвідомлену культурно-духовну належність до неї.

Література

1. Виховання національно свідомого, патріотично зорієнтованого молодого покоління, створення умов для його розвитку як чинник забезпечення національних інтересів України: аналітично-інформаційні матеріали. – К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2003.– 191 с.

2. Мишаткина Т. В. Педагогическая этика: Учеб. пособие / Серия «Высшее образование». – Ростов н/Д: Феникс; Мн.: ТетраСистемс, 2004. – 304 с.

3. Селевко Г. К., Селевко Ф. Г. Социально-воспитательные технологии. – М.: Народное образование, 2002. – 176 с.

4. О. І. Тищенко. Формування особистості учня засобами народознавства // Виховання патріотизму у дітей та молоді в сучасних соціально-економічних умовах: Матер. звітної наук. практич. конф. – К., 1999. – 127с.

Рашидова С.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Луганськ)

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Борисов В.В.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ: МОЖЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ, РИЗИКИ

О.О. Смирнова

В статті висвітлені можливості, проблеми та ризики глобалізації вищої освіти. Цей потужний процес суттєво впливає на всі сфери життя сучасного суспільства як у планетарному масштабі, так і в Україні зокрема. Діалектика вищезазначеного процесу розкривається й аналізується у даній статті.

В статье рассмотрены возможности, проблемы и риски глобализации высшего образования. Этот могучий процесс существенно влияет на все сферы жизни современного общества как в планетарном масштабе, так и в Украине в том числе. Диалектика вышеуказанного процесса разывается и анализируется в данной статье

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями

Питання доречності глобалізації не може мати чіткої позитивної або негативної відповіді. На думку одного з відомих теоретиків університетської освіти, віце-канцлера Кенсінгтонського університету П. Скотта, глобалізація є найфундаментальнішим викликом, з яким стикнулася вища школа за всю понад тисячолітню історію існування [12, с. 3].

Деякі аналітики вважають, що глобалізація вищої освіти надає нові захоплюючі можливості академічної та наукової діяльності, яка не обмежена національними кордонами, в той час як інші вважають, що тенденція